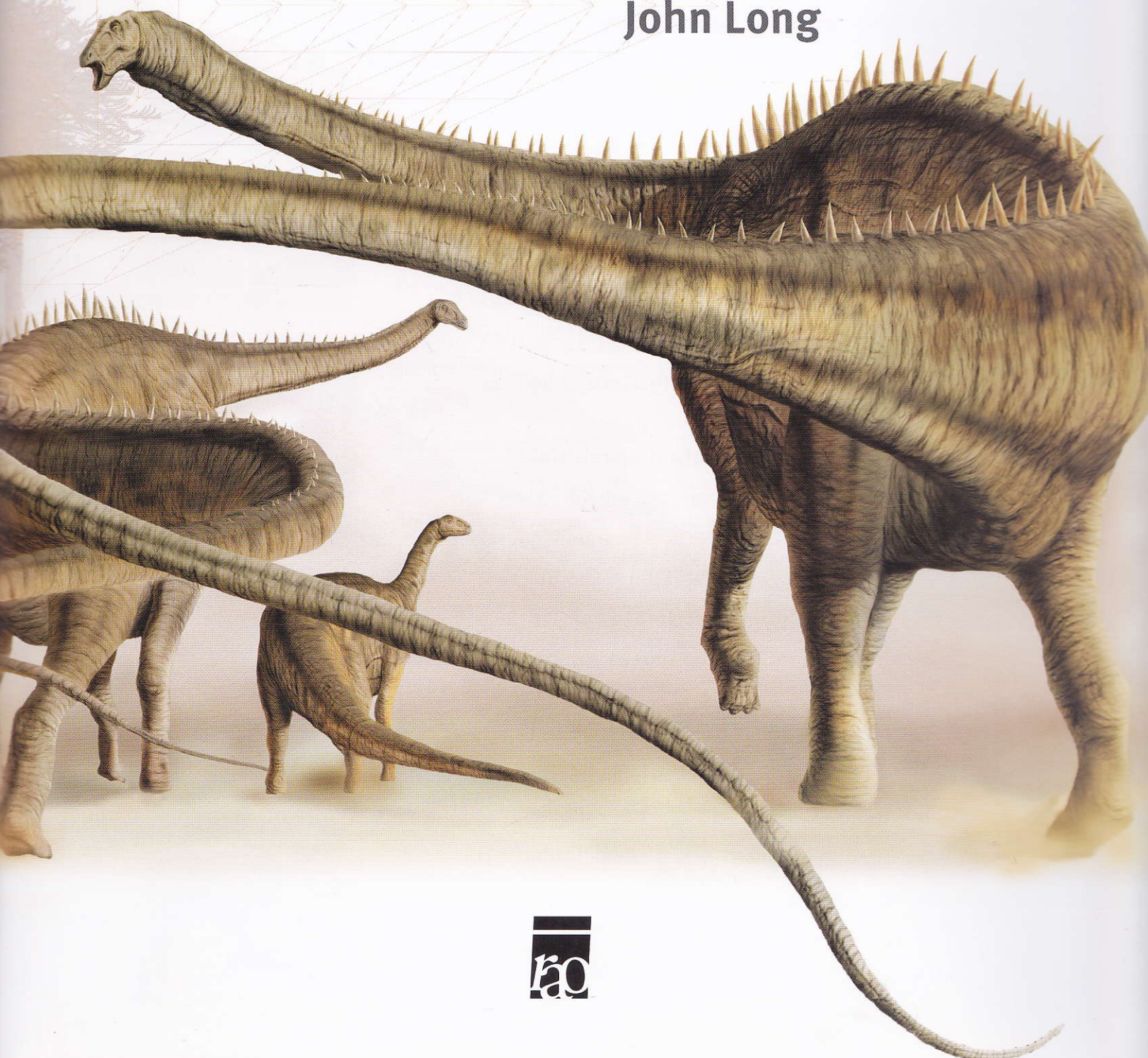

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

Dinozauri

John Long

Cuprins

introducere

Era dinozaurilor

Domnia dinozaurilor 8

Cronologia dinozaurilor 10–11

Apar primii dinozauri: Triasicul 12

Uriași și vânători: Jurasicul 14

Dinozaurii își iau zborul: Cretacicul 16

Sfârșitul dinozaurilor 18

Viața dinozaurilor

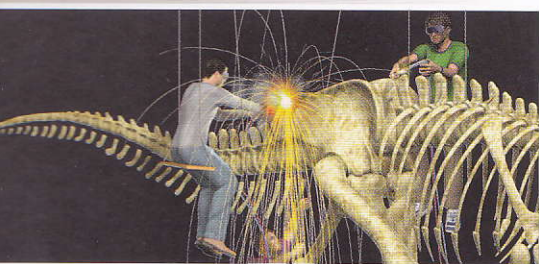
Anatomia unui dinozaur 20

Atacul și apărarea: supraviețuirea 22

Dinozaurii și zborul 24

Creșterea puilor 26

Dinozauri care doboară recorduri 28

Descoperirea dinozaurilor

De la os la piatră: fosilele 30–31

Indicii 32

Vânătorii de dinozauri 34

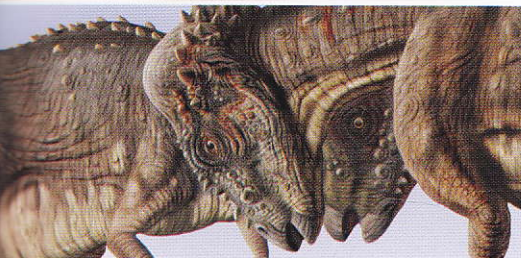

dinozaurii priviți de aproape

Dinozauri carnivori

- Allosaurus*, un „dragon” 38
Archaeopteryx și aripa străveche 40
Tyrannosaurus, regele tiran 42
Struthiomimus, dinozaurul-struț 44

Dinozauri erbivori

- Plateosaurus*, uriașul blând 46
Diplodocus, dinozaurul cu coadă bici 48
Stegosaurus, dinozaurul cu plăci osoase 50
Parasaurolophus, dinozaurul cu cap ciudat 52
Euoplocephalus și coada ucigașă 54
Pachycephalosaurus, dinozaurul cu cap bombat 56
Triceratops, dinozaurul cu trei coarne 58

Familii de dinozauri 60-61

Glosar 62

Indice 64

Libris
Respect pentru oameni și cărți

Apar primii dinozauri

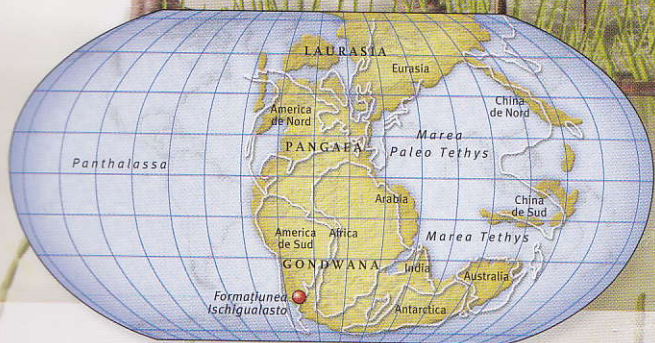
Triasicul

La începutul Triasicului, în urmă cu circa 240 de milioane de ani, toată suprafața de uscat a Pământului forma un singur continent uriaș, numit Pangaea. Clima a fost rece la început, dar apoi s-a încălzit și au apărut anotimpurile, ceea ce a dus la diversificarea vegetației. Aceasta a permis primilor dinozauri, mamifere și pterozauri zburători să evolueze. Copaci asemănători coniferelor și sagotieri punctau un peisaj unde reptile mici asemănătoare șopârlelor trăiau alături de reptile asemănătoare mamiferelor și de amfibieni uriași care populau râurile. Până la sfârșitul Triasicului, condițiile de ariditate au dus la formarea unor zone deșertice în părțile ecuatoriale ale uriașului continent.

Eudimorphodon - Unul dintre primii pterozauri, Eudimorphodon avea un cap scurt cu dinți mici și se hrănea probabil cu insecte.

Plateosaurus
Cu o lungime de până la 10 m, Plateosaurus comun a fost unul dintre cei mai mari dinozauri din Triasic.

Coelophysis Acest dinozaur carnivor cu gâtul lung trăia în turme mari.

Lumea în Triasic

În timpul perioadei triasice, toate continentele mari formau o masă de uscat uriașă numită Pangaea. Acest supercontinent era înconjurat de un superocean, cunoscut sub numele de Panthalassa.

- Mase de uscat în Triasic
- Linii de coastă actuale
- Poziția continentelor azi

Libelule Libelulele din Triasic, asemănătoare speciilor de azi, dar cu o anvergură a aripilor de 20 cm, constituiau o hrană gustoasă pentru dinozaurii mici și rapizi.

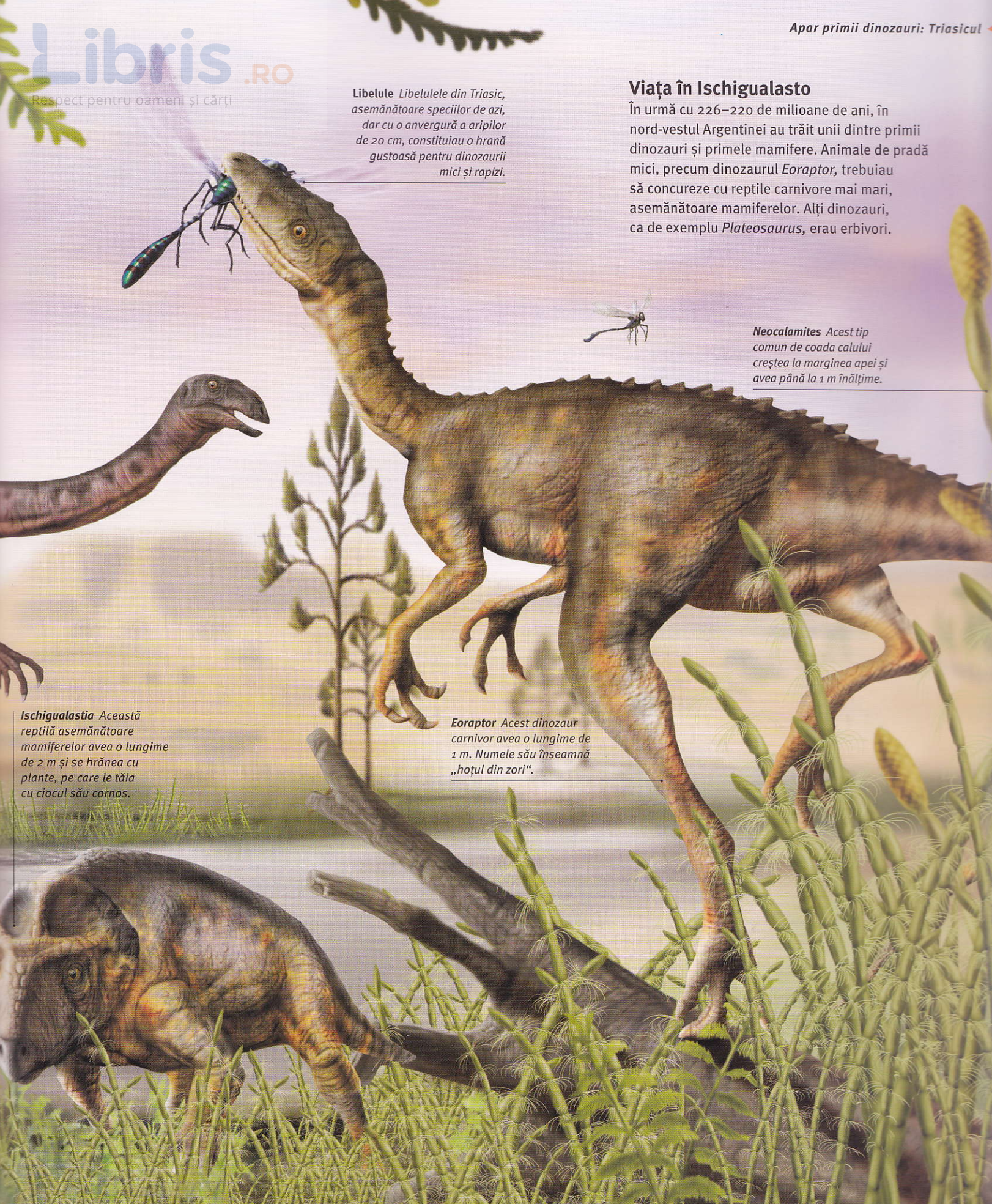
Viața în Ischigualasto

În urmă cu 226–220 de milioane de ani, în nord-vestul Argentinei au trăit unii dintre primii dinozauri și primele mamifere. Animale de pradă mici, precum dinozaurul *Eoraptor*, trebuiau să concureze cu reptile carnivore mai mari, asemănătoare mamiferelor. Alți dinozauri, ca de exemplu *Plateosaurus*, erau erbivori.

Neocalamites Acest tip comun de coada calului creștea la marginea apei și avea până la 1 m înălțime.

Ischigualastia Această reptilă asemănătoare mamiferelor avea o lungime de 2 m și se hrănea cu plante, pe care le tăia cu ciocul său cornos.

Eoraptor Acest dinozaur carnivor avea o lungime de 1 m. Numele său înseamnă „hoțul din zori”.

Jurasicul

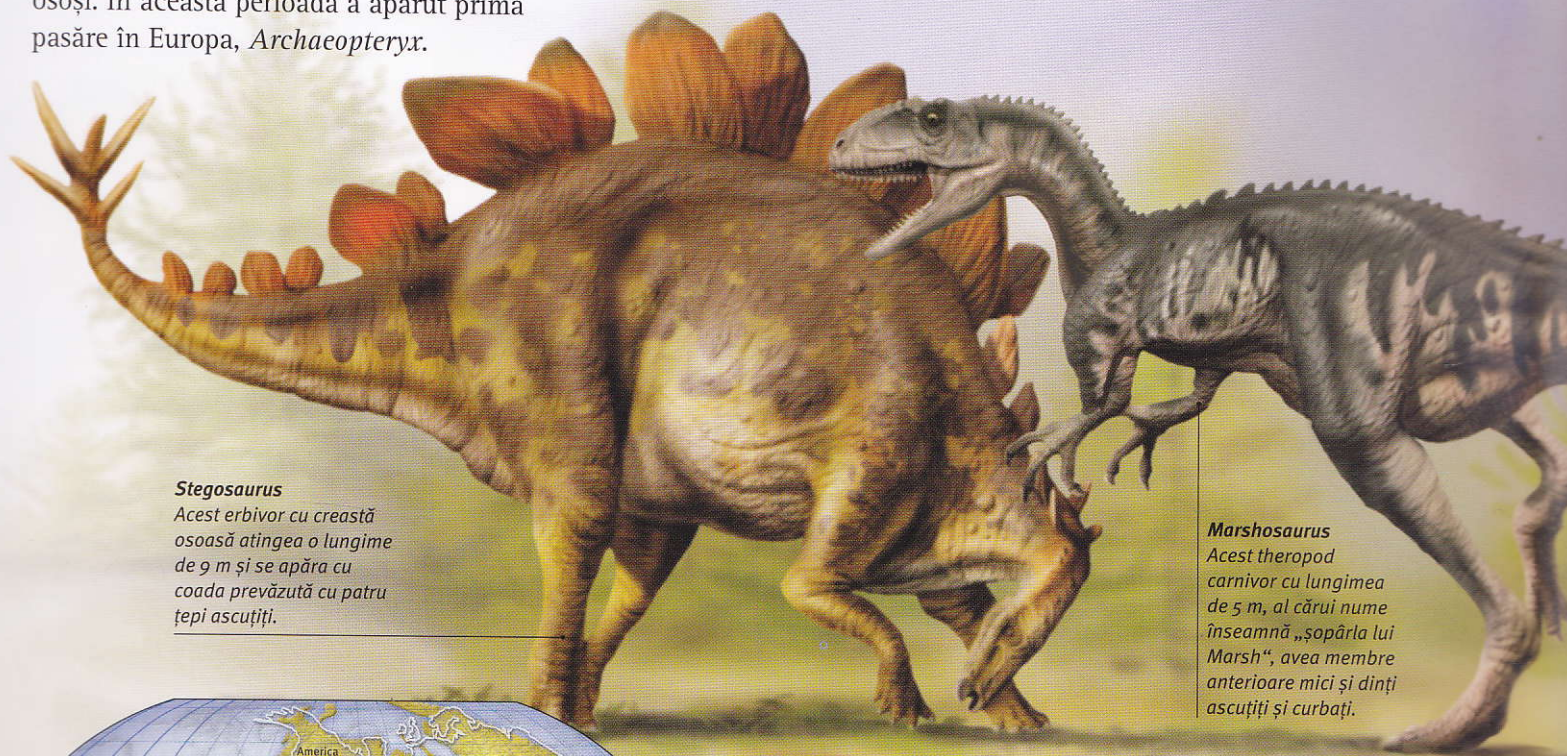
În Jurasic, clima era caldă și din ce în ce mai umedă, favorabilă dezvoltării unor păduri întinse. Acest lucru a pregătit terenul pentru apariția sauropodelor uriașe cu gâtul lung. Tot atunci au apărut și theropodele mari, de pradă, care le vâneau. Alți dinozauri erbivori au dezvoltat platoșe de protecție, iar pterozaurii dominau cerul. Au apărut primii crocodili, iar multe feluri de mamifere mici, asemănătoare șoarecelui de câmp, trăiau în umbra dinozaurilor. În oceane, reptile marine uriașe precum ihtiozaurii se hrăneau cu specii foarte diverse de pești osoși. În această perioadă a apărut prima pasăre în Europa, *Archaeopteryx*.

Apotosaurus Acest sauropod atingea o lungime de 21 m. Se poate să-și fi folosit greutatea enormă pentru a apleca arborii, ca să ajungă la frunzele tinere.

Viața în Morrison

În urmă cu circa 150 de milioane de ani, într-o vale inundabilă imensă din America de Nord, înconjurată de o pădure rară de conifere și ferigi, trăia o populație diversă de dinozauri. Cei mai mari dinozauri, sauropodele, erau vânați de theropode, în timp ce dinozaurii mai mici vâneau broaște, salamandre și pterozauri zburători.

Stegosaurus

Acest erbivor cu creastă osoasă atingea o lungime de 9 m și se apăra cu coada prevăzută cu patru țepi ascuțiți.

Marshosaurus

Acest theropod carnivor cu lungimea de 5 m, al cărui nume înseamnă „șopârla lui Marsh“, avea membre anterioare mici și dinți ascuțiți și curbați.

Lumea în Jurasic

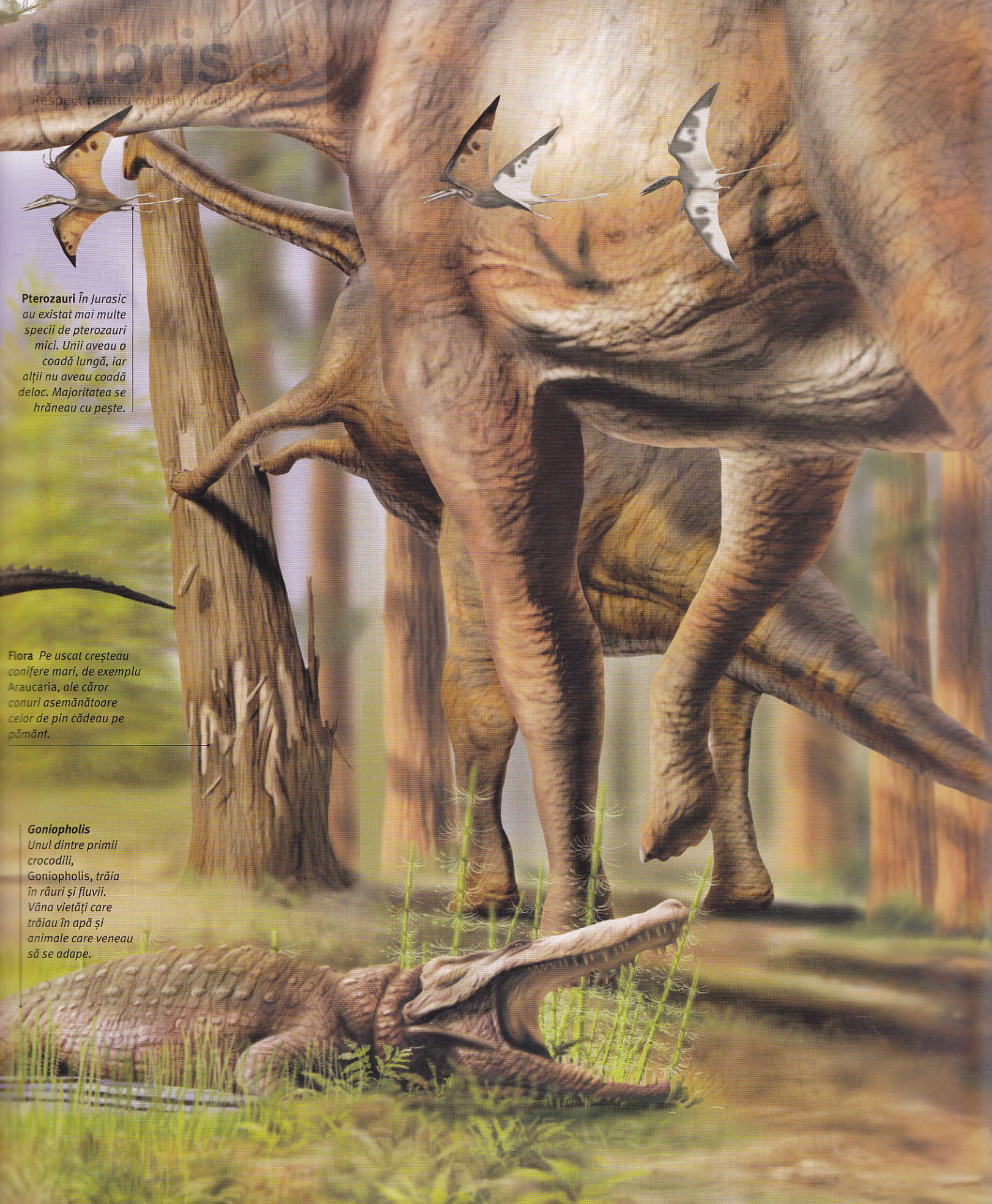
America de Nord s-a îndepărtat de Eurasia și Africa, făcând loc Atlanticului antic. În sud, zona terestră Gondwana a rămas în mare parte intactă.

- Mase de uscat în Jurasic
- Linii de coastă actuale
- Poziția continentelor azi

Șopârle și țestoase

Primele șopârle, țestoase și salamandre, care semănau mult cu cele de azi, trăiau împreună în râuri și fluvii.

Pterozauri În Jurasic au existat mai multe specii de pterozauri mici. Unii aveau o coadă lungă, iar alții nu aveau coadă deloc. Majoritatea se hrăneau cu pește.

Flora Pe uscat creșteau conifere mari, de exemplu Araucaria, ale căror conuri asemănătoare celor de pin cădeau pe pământ.

Goniopholis
Unul dintre primii crocodili, Goniopholis, trăia în râuri și fluvii. Vâna vietăți care trăiau în apă și animale care veneau să se adape.